

Sygn. akt I PK 86/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa A.J.
przeciwko Ł.Ł. (Ł.Ł.) prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą A. w M.
o ustalenie stosunku pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 15 listopada 2016 r., sygn. akt IX Pa [...]/16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów pełnomocnika
strony w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 listopada 2016 r., sygn. akt IX Pa [...]/16, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy w K. - w sprawie z powództwa A.J. przeciwko Ł.Ł., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą A. w M., o ustalenie stosunku pracy - oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w M. z 24 maja 2016 r., sygn. akt IV P [...]/15, oddalającego powództwo.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Wskazano, że „niezbędna wydaje się odpowiedź Sądu Najwyższego na następujące pytania: - czy na gruncie art. 22 k.p. do uznania, że między stronami zaistniał stosunek pracowniczy, w każdym przypadku konieczne jest stwierdzenie ścisłej kontroli pracodawcy nad pracownikiem, co do sposobu wykonywania pracy; - czy w realiach niniejszej sprawy mamy do czynienia z „uprzywilejowanym” typem pracownika i przypadkiem, gdzie do zaistnienia stosunku pracowniczego może dojść poprzez określenie przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczenie zadań, natomiast, co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona przeciwna wniosła o: - wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania; w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o: oddalenie skargi kasacyjnej; o zasądzenie - w obydwu przypadkach - od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia

prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący - opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. - powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu

Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia ani istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani też potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przede wszystkim w obszernym uzasadnieniu wniosku nie zawarto odpowiedniej jurydycznej argumentacji wykazującej, że w sprawie rzeczywiście występują przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Uzasadnienie wniosku w istocie sprowadza się do prostego zanegowania stanowiska zaskarżonego wyroku. Autor skargi eksponuje niektóre elementy stanu faktycznego sprawy z pominięciem całego zespołu ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji; ustaleń stanowiących punkt odniesienia do zastosowania w sprawie przepisów prawa materialnego przedstawionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w K. W sprawie ustalono, że powód w okresie od 15 kwietnia 2013 r. do 27 lipca 2014 r. wykonywał w warsztacie pozwanego naprawy i inne usługi z zakresu mechaniki lub elektromechaniki pojazdowej odpłatnie (2.000 zł/m-c), osobiście i stale (z zasady codziennie od poniedziałku do soboty, przez co najmniej 8 godzin dziennie). Pomiędzy stronami brak było jednak podporządkowania powoda pozwanemu, zwłaszcza w zakresie sposobu wykonywania pracy i jej czasu. Praca powoda nie była w żaden sposób nadzorowana czy kontrolowana przez pozwanego; czas pracy powoda nie był mu narzucony, nie był nigdzie rejestrowany ani nie podlegał żadnej kontroli. Czas pracy powoda zależał od ilości i rodzaju przyjętych przez warsztat zleceń. Powód świadczył usługi w budynku warsztatowym, który stanowił własność powoda i jego żony, jako wzniesiony na ich gruncie. Pozwany i jego rodzina czynili nakłady na jego wybudowanie. Pozwany zakupił na koszt działalności wyposażenie warsztatu w niezbędny sprzęt, urządzenia i narzędzia pozwalające na wykonywanie usług. Powierzchnia warsztatowa i jego wyposażenie były przez strony używane wspólnie. W ocenie Sądu drugiej instancji powód w celu ukrycia dochodów nie chciał oficjalnie figurować jako prowadzący działalność gospodarczą, czy to

osobiście, czy na własny rachunek, czy to w ramach spółki, a inwestycja polegająca na budowie warsztatu miała na celu stworzenie rodzinnego interesu w formie spółki - obie strony dążyły do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego, a ich wkład polegał na wniesieniu własności i na świadczeniu usług, co jest charakterystyczne dla stosunku spółki cywilnej. W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd pierwszej instancji - uwzględniając wspólną przez strony budowę warsztatu na gruncie powoda, wspólne świadczenie napraw i dodatkowo prowadzenie biura przez pozwanego - prawidłowo ocenił wszystkie przesłanki istotne zarówno dla stosunku pracy przewidziane w art. 22 § 1 k.p. oraz stosunku cywilnoprawnego (art. 860 § 1 k.c.) i doszedł do uprawnionej konkluzji, że strony łączył stosunek cywilnoprawny (spółka).

Tego - przedstawionego wyżej - stanowiska zaskarżonego wyroku nie uwzględnia autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej. Ogranicza się on do postawienia ogólnikowych pytań, bez powiązania sygnalizowanych kwestii z odpowiednią argumentacją; nie uwzględnia judykatury Sądu Najwyższego w tych kwestiach. Nie przedstawia także - w uzasadnieniu wniosku - odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.